

گزارش

آسیب‌های اجتماعی در قالب رویدادها و پدیده‌های گوناگون در ارتباط با موضوعات فرهنگی و اجتماعی – که می‌تواند نشأت گرفته از شاخص‌های مرتبط با زندگی انسان‌ها در محیط اجتماعی و محصول شرایط موجود در جامعه باشد – موضوعی است که در ابعاد مختلف به عنوان یکی از خطرات موجود برای افراد حاضر در اجتماع در قالب افشار مختلف مطرح می‌شود. در این مطلب به نگاه به ضرورت تدوین سیاست‌های مقابله با آسیب‌های اجتماعی و لزوم بسترسازی در راستای پیشگیری و حل مشکلات و مسائل مرتبط با این آسیب‌ها، اهمیت تحول‌گرایی در بخش‌های فرهنگی و اجتماعی جامعه کار و تولید به عنوان یکی از بزرگ‌ترین افشار جامعه را از نظر می‌گذرانیم.

کاهش آسیب‌ها و ارتقاء سلامت اجتماعی

جامعه کار و تولید با جمعیت بیش از ۱۴ میلیون نفری – با احتساب اعضای خانوار آنها – حدود نیمی از جمعیت کشور را شامل می‌شوند و گستردگی این بخش از جمعیت که نیازمند تبیین و تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی در حوزه‌های مختلف است، ضرورت توجه به محیط کسب و کار جهت کاهش آسیب‌های اجتماعی و ارتقاء سلامت اجتماعی را مشخص می‌کند. با تأکید بر این نکته که سلامت اجتماعی نیروی کار در محیط کار سالم امکان شکل‌گیری دارد، ابعاد مختلف سلامت در ارتباط با یکدیگر تعریف می‌شوند و طبیعتاً اثرگذاری سلامت اجتماعی در حوزه‌های مختلف قابل توجه و بررسی خواهد بود، بنابراین برای ارتقاء سطح سلامت اجتماعی، سلامت جسمانی، روانی، عاطفی و اخلاقی باید توجه داشت که توسعه خدمات حمایتی مرتبط با آسیب‌های اجتماعی در محیط‌های کار و تولید می‌تواند یکی از راهکارهای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و افزایش سطح سلامت اجتماعی محسوب شود.

یکی از مسائلی که در رابطه با نیروی انسانی و محیط کار مطرح می‌شود، مفهوم آسیب‌های اجتماعی در محیط کار است و در این راستا کارفرمایان می‌توانند در کنترل و مقابله با آسیب‌های اجتماعی محیط کار و تولید، توفیق بیشتری داشته باشند که در این راستا از توانمندی‌های نیروی کار به بهترین وجه ممکن استفاده کرده و شرایط حمایت از نیروی کار را شکل دهند. طبیعتاً شناسایی آسیب‌های موجود در حوزه کسب و کار، تدوین راهکارهای عملی مقابله با آنها و سیاستگذاری در راستای پیشگیری از آسیب‌های احتمالی دیگر و همچنین بسترسازی برای بهره‌مندی از ظرفیت‌های نیروی کار و البته تلاش در حمایت‌های همه‌جانبه از نیروی کار به عنوان بخش مولد و دارای مهارت جامعه و عضاوصلی بدنه تولید در کشور می‌تواند یکی از بسترهای افزایش دانش و مهارت کارگران و کارکنان (جامعه کار و تولید) با محوریت پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی قرار گیرد.

برخی از آسیب‌های اجتماعی در محیط کار مسائل روحی و جسمانی برای کارگران ایجاد می‌کند که این شرایط به سبب نبود اطلاعات لازم، مشکلات فرهنگی و سختی کار در محیط کسب و کار حاصل می‌شود . تدوین و ارائه آموزش‌های لازم در توانمندسازی و آگاهی بخشی به نیروی کار می‌تواند زمینه ارتقاء سلامت اجتماعی و کاهش آسیب‌های روحی و جسمی را موجب شود.

حوزه آسیب‌های اجتماعی نیروی کار نیازمند تغییر است

ضرورت تحول فرهنگی در جامعه کار و تولید

نگاه ویژه فرهنگی و اجتماعی به جامعه کار

معاون فرهنگی و اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در گفت‌وگو با آتیه‌سو در ارتباط با ضرورت کاهش آسیب‌های اجتماعی در بین جامعه کار و تولید گفت: «همانند افشار مختلف جامعه آسیب‌های متفاوت فرهنگی و اجتماعی متوجه افرادی که در جامعه کار و تولید مشغول فعالیت هستند نیز می‌شود و همین موضوع باعث شده توجه ویژه‌ای از طرف وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به سمت نیروی کار وجود داشته باشد.»

محمد چکشیان اظهار داشت: «در معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت کار به دلیل تمرکز بر حوزه فعالان مرتبط با کار و تولید به موضوع آسیب‌هایی که در خصوص این افراد وجود دارد، نگاه مأموریتی شکل گرفته است. یکی از مأموریت‌ها و وظایف اصلی در این حوزه بررسی آسیب‌های اجتماعی در جامعه کار و تولید است.» وی ادامه داد: «تمرکز ویژه معاون فرهنگی و اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در حوزه آسیب‌های اجتماعی مرتبط با فعالان کار و تولید کشور بر این است که این آسیب‌ها شناسایی و پیمایش شده و همچنین از طریق تدوین و ارائه آموزش‌هایی به شاغلان و فعالان کار و تولید، مداخلاتی در این خصوص صورت می‌گیرد. البته مشاوره‌هایی نیز در ارتباط با آسیب‌های اجتماعی به جامعه هدف ارائه خواهد شد.» چکشیان تصریح کرد: «همچنین از طریق خانه سلامت و بهداشت مستقر در کارخانجات خدمات مختلفی در حوزه آسیب‌های اجتماعی به نیروی کار حاضر در کارگاه‌ها و کارخانجات ارائه خواهد شد و گسترش کمی و کیفی این مراکز در دستور کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است که از این طریق بتوان با محوریت دو موضوع آموزش و مشاوره در بخش مرتبط با آسیب‌های اجتماعی به افشار مختلف فعال در جامعه کار و تولید کشور خدمات مرتبط ارائه داد.» وی گفت: «یکی از اهداف اصلی توسعه فعالیت‌ها و خدمات در خصوص آسیب‌های اجتماعی موجود بین جامعه کار و تولید این است که از این مسیر بتوان با آسیب‌های اجتماعی مقابله کرد و صدمات کمتری از جانب این موضوعات به نیروی کار و تولید وارد شود.»

ارائه خدمات فرهنگی و اجتماعی به کارگران

معاون فرهنگی و اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اشاره به اینکه موضوع دیگری که در حوزه فعالیت معاونت فرهنگی و اجتماعی وزار تخانه تعریف

شده، تبیین، تدوین و ارائه خدمات فرهنگی و اجتماعی به جامعه هدف در قالب فعالان و نیروی کار و تولید است، بیان داشت: «پرداختن به آسیب‌های اجتماعی موجود در بین این جامعه، پرداختن به ارائه خدمات فرهنگی و اجتماعی لازم برای این قشر از جامعه است که البته بخشی این اقدامات و فعالیت‌ها در حوزه ورزش کارگران و فعالیت‌های ورزشی افشار مرتبط با جامعه کار و تولید قابل تعریف است.» چکشیان در ادامه عنوان کرد: «گسترش فعالیت‌های ورزشی نیروی کار در قالب کارگران سطح کشور و توسعه و تجهیز مجموعه‌های ورزشی ویژه کارگران واقع در کارخانجات و کارگاه‌های سطح کشور بخش قابل توجه و مهمی از سیاست‌های مرتبط با خدمات فرهنگی و اجتماعی و در مقابله با موضوع آسیب‌های اجتماعی موجود در جامعه تولید و اشتغال کشور است.» وی اضافه کرد: «باید توجه داشت در حوزه آسیب‌های اجتماعی جامعه کار و تولید، یک طرف شناسایی، پایش و ارائه راهکارهای مقابله با این آسیب‌ها است و سمت دیگر خدمات فرهنگی و اجتماعی مورد نیاز این بخش از جامعه در قالب نیروی کار است که در قالب سیاست‌ها و برنامه‌های معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت تعاون تعریف و ارائه می‌شود.» وی ادامه داد: «در مجموع می‌توان گفت شناخت و پایش آسیب‌ها، تبیین و تدوین راهکارهای عملیاتی مقابله با این خطرات که متوجه جامعه کار و تولید است و البته سیاست‌های کلان اثربخش در حوزه ارائه خدمات فرهنگی و اجتماعی به نیروی کار در قالب کارگران است که زمینه کاهش آسیب‌های اجتماعی این قشر را فراهم خواهد آورد.»

تحول در ورزش کارگری و فرهنگ کار

چکشیان همچنین بیان کرد: «مادر خصوص بسترهای مورد نیاز در موضوع ورزش کارگری در سطح کشور نیازمند یک تحول در حوزه‌های مختلف نیروی انسانی، امکانات و تجهیزات و سیاست‌های کلان توسعه محور هستیم که این موضوع در واقع ارتباط بسیار مستقیم و اثرگذاری در ارتباط با کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی خواهد داشت.» وی اظهار داشت: «در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی و ورزشی بخش فعالان کار و تولید تاکنون فعالیت‌هایی صورت گرفته که در قالب اهداف توسعه‌ای به این برنامه‌ها ادامه خواهیم داد. البته در همه این حوزه‌ها نیازمند تحول هستیم و بدون ایجاد شرایط تحولی امکان رفع نیاز جامعه گسترده کار و تولید در واقع امکان‌پذیر نیست.» وی در ادامه گفت: «موضوع دیگر در موارات بحث تحول، تمرکز ویژه در ارتباط با فرهنگ کار است که با تدوین برنامه جامع

و مدون در بحث فرهنگ کار، کارآفرینی، مشارکت اجتماعی و مهارت‌آموزی، اقدامات مرتبط با حوزه فرهنگی و اجتماعی جامعه کار را دنبال خواهیم کرد.» معاون فرهنگی و اجتماعی وزارت کار افزود: «با توجه به اینکه یکی از اساسی‌ترین نیازمندی‌های تحول در هر بخش، موضوع بودجه اختصاصی برای آغاز و پیشبرد فعالیت‌ها و سیاست‌های آن بخش است، در ارتباط با فعالیت‌های ورزش کارگری نیز سعی بر این است که در قالب سیاست‌های تحولی مرتبط با نیروی کار در حوزه ورزش بودجه لازم دیده شود.» چکشیان همچنین با بیان اینکه بر اساس عقیده صاحب‌نظران، بین سلامت روحی و جسمی کارگران و بهره‌وری و رشد تولید، رابطه مستقیم وجود دارد، اضافه کرد: «ورزش عامل رشد، سلامت و ارتقاء سرمایه انسانی جامعه کارگری است و وزارت مردم، نگاه ویژه‌ای به ورزش و سلامت جامعه کار و تولید خواهد داشت و مهمترین نیاز ورزش کارگری کشور، تحول است.»

معاون فرهنگی، اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در ادامه با تأکید بر لزوم بازخوانی مأموریت و اهداف کلان ورزش کارگری گفت: «فلسفه تشکیل فدراسیون ورزش کارگری، نیازمند بازنگری است و نگاه حاکم بر ورزش کارگری، باید تغییر کند و به سمت گسترش ورزش همگانی حرکت کنیم.»

الزامات کاهش آسیب‌های اجتماعی در محیط کار

جامعه کار و تولید و در رأس آن کارگران با جمعیت چند ده میلیون نفری به عنوان پایه‌های اصلی تولید و ارائه خدمات در کشور در صورتی می‌توانند به عنوان یکی از اساسی‌ترین چرخه‌های تولید و صنعت موجبات رونق تولید و رشد و توسعه اقتصادی و ارتقاء سطح کمی و کیفی تولیدات را فراهم آورند که در کنار سیاست‌های اثرگذار حمایتی دولت و کارفرمایان بخش خصوصی در روابط کار و تأمین معیشت خانوار با دستمزد و مزایای عادلانه، کمتر با آسیب‌های اجتماعی در محیط کار مواجه شوند و در صورت شکل‌گیری و رشد این آسیب‌ها، شرایط مواجه با آنها را داشته باشند. البته شرایط مورد نظر در خصوص آسیب‌های اجتماعی طبیعتاً در راستای تبیین و تدوین سیاست‌های کلان همسو با توسعه و رونق تولید و البته در کنار توجه به سرمایه‌گذاری و کارآفرینی بخش خصوصی و در راستای حمایت‌ها و نظارت‌های دولت امکان‌پذیر خواهد بود و در این صورت، کارگران علاوه بر آسیب‌های اجتماعی بیرون از محیط کار مجبور به تحمل شرایط ناسالم در محیط کار نخواهند بود.

احسان احمدی

روزنامه‌نگار

یکی از اهداف اصلی توسعه

فعالیت‌ها و خدمات

در خصوص

آسیب‌های

اجتماعی

موجود بین

جامعه کار

و تولید این

است که از این

مسیر بتوان

با آسیب‌های

اجتماعی مقابله

کرد و صدمات

کمتری از جانب

این موضوعات

به نیروی کار و

تولید وارد شود

خبر

حاشیه‌سازی جهت

نادیده گرفتن دستمزد

یک کارشناس حوزه کارگری با اشاره به اینکه در حال حاضر شرایط اجرای مزد منطقه‌ای در کشور وجود ندارد، گفت: «برخی از صاحبان سرمایه برای خروج گفت‌وگوهای مزدی از چارچوب منطقی مرتبط با تصمیم‌گیری در خصوص دستمزد، موضوع مزد منطقه‌ای را مطرح می‌کنند.» ناصر چمنی اظهار داشت: «با توجه به اینکه دستمزد جامعه کارگری پایین بوده و تأمین‌کننده نیازهای معیشتی نیروی کار و خانوار آنها نیست، برخی از کارفرمایان بدلیل اینکه واقعیت کمبود دستمزد کارگران را نادیده گرفته و به آن پرداخته نشود مسائل حاشیه‌ای مانند دستمزد منطقه‌ای را مطرح می‌کنند.» وی ادامه داد: «قبلاً این نکته در خصوص دستمزد نیروی کار مطرح می‌شد که این شاخص می‌تواند تورم را باشد، اما در طی سال‌ها با تجربه کشور دیده شد که موضوع دستمزد نیروی کار با توجه به دیگر شاخص‌های اثرگذار در حوزه تورم، نمی‌تواند تأثیری در افزایش نرخ تورم در کور داشته باشد.»

وی همچنین تصریح کرد: «زمانی که موضوع حذف یارانه حامل‌های انرژی و برقراری بارانه‌ها در سال‌های گذشته در کشور اجرایی شد، دستمزد کارگران را زیر ۱۰ درصد افزایش دادند و این در حالی بود که در آن سال تورم بسیار شدید در اقتصاد کشور شکل گرفت و تورم را نبودن دستمزد کارگران به ثبات رسید و حتی در سال ۱۳۹۲ نیز یک‌بار با وجود تورم بیش از ۳۵ درصدی افزایش ۲۵ درصدی حقوق و دستمزد نیروی کار در دستور کار قرار گرفت و مجدداً عدم اثرگذاری مزد کارگری بر تورم مشخص شد.»

این فعال حوزه کار افزود: «در واقع تجربیات سال‌های گذشته نشان داده که شرایط بازار و موارد و شاخص‌های متعدد اقتصادی است که موجبات شکل‌گیری تورم در اقتصاد می‌شود و نمی‌توان حتی بخشی از این شرایط را محصول افزایش مزد کارگری دانست و طرح موضوع در خصوص تورم را بودن مزد کارگران دستاویزهای صاحبان سرمایه است.»

چمنی با اشاره به اینکه زیرساخت‌های اجرایی کردن آن در کشور وجود ندارد و در کشور ما سیستم دقیق اطلاعاتی در خصوص درآمد، شرایط اقتصادی و سود سالانه کارخانجات وجود ندارد، بیان داشت: «زمانی که صحبت از مزد منطقه‌ای به میان می‌آید دست‌کم باید مزد مبنایی در این خصوص وجود داشته باشد و طرح اعداد مختلف در این خصوص در مناطق مختلف پذیرفتنی نیست.»

وی در ادامه عنوان کرد: «زمانی که حداقل مزد در سطح کشور وجود داشته باشد حتی در صورت اجرای مزد منطقه‌ای، کارفرمایان مجاز به پرداخت کمتر از حداقل دستمزد تعیین شده نیستند و باید به تناسب شرایط اقتصاد مناطق مختلف نسبت به پرداخت دستمزد با توجه به حداقل مزد اقدام صورت گیرد.»

وی گفت: «سال گذشته در شورایعالی کار مصوب شد که مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی در خصوص مزد منطقه‌ای پژوهش‌ها و تحقیقاتی را انجام دهد و نتایج را در شورایعالی کار مطرح کنند و در صورت توافق جمعی در این خصوص تصمیم‌گیری حاصل شود. زمانی که می‌بینیم نتایج حاصل از این تحقیقات نشان می‌دهد که در شرایط حاضر امکان برقراری مزد منطقه‌ای وجود ندارد، طرح موضوع در این خصوص منطقی نیست.»

